

KOMUNIKAT PRASOWY nr 60/23

Luksemburg, 18 kwietnia 2023 r.

Wyrok Trybunału w sprawie C-1/23 PPU | Afrin

Łączenie rodzin: prawo Unii stoi na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, które wymaga, nie przewidując wyjątków, aby wniosek o łączenie rodziny został złożony osobiście we właściwej placówce dyplomatycznej

Uregulowanie może jednak przewidywać możliwość wymagania osobistego stawiennictwa na późniejszym etapie postępowania w sprawie wniosku o łączenie rodziny

X i Y, obywatele syryjscy, w 2016 r. zawarli w Syrii związek małżeński. Mają dwoje dzieci, urodzonych odpowiednio w 2016 r. i 2018 r. W 2019 r. Y opuścił Syrię, aby udać się do Belgii, zaś X oraz ich dwoje dzieci pozostali w położonym w północno-zachodniej Syrii mieście Afrin, gdzie nadal się znajdują. 25 sierpnia 2022 r. belgijski organ przyznał Y status uchodźcy w Belgii. We wrześniu 2022 r. adwokat X i dzieci złożył w ich imieniu – za pomocą wiadomości elektronicznej i pisma – wniosek o wjazd i pobyt w ramach łączenia rodziny, aby umożliwić X i dzieciom dołączenie do Y w Belgii. X i dzieci, zdaniem ich adwokata, znajdują się w „wyjątkowych okolicznościach, które faktycznie uniemożliwiają im udanie się do belgijskiej placówki dyplomatycznej w celu złożenia tam wniosku o łączenie rodziny”, jak wymaga tego prawo belgijskie. W dniu 29 września 2022 r. Office des étrangers (urząd ds. cudzoziemców) odpowiedział, że zgodnie z prawem belgijskim złożenie wniosku o wjazd i pobyt w ramach łączenia rodziny nie jest możliwe za pomocą wiadomości elektronicznej oraz wezwał X i dzieci do zwrócenia się do właściwej ambasady Belgii.

9 listopada 2022 r. X, Y i ich dzieci pozwali państwo belgijskie przed tribunal de première instance francophone de Bruxelles (francuskojęzycznym sądem pierwszej instancji w Brukseli), żądając zarejestrowania ich wniosku o łączenie rodziny. W tym względzie podnieśli oni, że z uwagi na niemożność udania się przez X i dzieci do właściwej belgijskiej placówki dyplomatycznej wniosek złożony do wspomnianego urzędu ds. cudzoziemców powinien zostać uwzględniony w świetle prawa Unii. Sąd ten zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości z pytaniem, czy prawo Unii stoi na przeszkodzie uregulowaniu takiemu jak rozpatrywane przepisy belgijskie.

W wydanym dziś wyroku Trybunał zauważył przede wszystkim, że konieczne jest, aby państwa członkowskie wykazały się niezbędną elastycznością, aby umożliwić zainteresowanym skuteczne złożenie wniosku o łączenie rodziny w odpowiednim czasie, ułatwiając złożenie tego wniosku i dopuszczając w szczególności możliwość skorzystania ze środków porozumiewania się na odległość. W braku takiej elastyczności, niezajętych wyjątków wymóg osobistego stawiennictwa przy składaniu wniosku nie pozwala na uwzględnienie ewentualnych przeszkód, które mogłyby uniemożliwić jego złożenie. Mogłoby to prowadzić do uniemożliwienia wykonywania prawa do łączenia rodzin, wiążąc się z utrzymaniem rozłąki rodziny i niepewności jej sytuacji. Możliwość przemieszczenia się do właściwej placówki dyplomatycznej lub konsularnej może być znacznie ograniczona w szczególności wtedy, gdy członkowie rodziny znajdują się w kraju dotkniętym konfliktem zbrojnym. Osoby te, które mogą ponadto być małoletnie, w celu spełnienia wymogu osobistego stawiennictwa byłyby zmuszone oczekiwać, aż sytuacja w zakresie bezpieczeństwa pozwoli im na przemieszczenie się, gdyż w przeciwnym razie narażałyby się na nieludzkie lub

poniżające traktowanie, a nawet na niebezpieczeństwo utraty życia.

W odniesieniu do szczególnej sytuacji uchodźców Trybunał dodał, że brak jakiegokolwiek elastyczności ze strony danego państwa członkowskiego może uniemożliwić dochowanie przewidzianych terminów. W konsekwencji łączenie danej rodziny mogłoby podlegać dodatkowym, trudniejszym do spełnienia warunkom, co byłoby sprzeczne z celem odnośnej dyrektywy, jakim jest **zwrócenie szczególnej uwagi na sytuację uchodźców**.

Trybunał stwierdził, że **wymóg osobistego stawiennictwa** przy składaniu wniosku o łączenie rodziny – bez dopuszczenia odstępstw od tego wymogu w celu uwzględnienia konkretnej sytuacji, w jakiej znajdują się członkowie rodziny członka rodziny rozdzielonej – prowadzi w praktyce do uniemożliwienia wykonywania prawa do łączenia rodzin. Takie uregulowanie, **stosowane bez niezbędnej elastyczności, narusza cel realizowany przez prawo Unii i pozbawia je skuteczności (effet utile)**.

Trybunał zauważył również, że przepis krajowy, który wymaga, nie przewidując wyjątków, osobistego stawiennictwa członków rodziny w celu złożenia wniosku o łączenie rodziny, nawet gdy ich stawiennictwo jest niemożliwe lub nadmiernie utrudnione, narusza prawo do poszanowania jedności rodziny. **Obowiązek taki stanowi ingerencję w prawo do poszanowania jedności rodziny nieproporcjonalną w stosunku do wprowadzie zgodnego z prawem celu, jakim jest zwalczanie oszustw związanych z łączeniem rodzin**.

W tym względzie Trybunał wyjaśnił, że postępowanie w sprawie wniosku o łączenie rodziny przebiega etapami. Państwa członkowskie mogą zatem **zażądać osobistego stawiennictwa członków rodziny na późniejszym etapie tego postępowania**, w szczególności w celu zweryfikowania więzi rodzinnych i tożsamości zainteresowanych; nie ma konieczności wymagania – do celów rozpatrzenia wniosku o łączenie rodziny – stawiennictwa tych osób już przy jego składaniu.

Jednakże, aby nie doszło do naruszenia celu realizowanego przez prawo Unii, jakim jest wspieranie łączenia rodzin, ani praw podstawowych, które ma ono chronić, państwo członkowskie wymagające osobistego stawiennictwa członków rodziny członka rodziny rozdzielonej na późniejszym etapie postępowania musi ułatwić ich stawiennictwo, w szczególności poprzez wydanie dokumentów konsularnych lub laissez-passer, oraz ograniczyć liczbę stawiennictw do niezbędnego minimum. Powinno ono zatem przewidzieć możliwość przeprowadzenia wymagającej obecności tych członków rodziny weryfikacji więzi rodzinnych i tożsamości pod koniec postępowania oraz, jeżeli to możliwe, w chwili wydania im dokumentów zezwalających, w stosownym przypadku, na wjazd na terytorium danego państwa członkowskiego.

Trybunał doszedł do wniosku, że **prawo Unii stoi na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, które do celów złożenia wniosku o wjazd i pobyt w ramach łączenia rodziny wymaga, aby członkowie rodziny członka rodziny rozdzielonej, w szczególności będącego osobą uznaną za uchodźcę, osobiście udali się do właściwej placówki dyplomatycznej lub konsularnej państwa członkowskiego**, w tym w sytuacji, w której udanie się przez nich do tej placówki jest niemożliwe lub nadmiernie utrudnione, bez uszczerbku dla możliwości wymagania przez owo państwo członkowskie osobistego stawiennictwa tych członków rodziny na późniejszym etapie postępowania w sprawie wniosku o łączenie rodziny.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst i streszczenie](#) wyroku są publikowane na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106.

Pozostańmy w kontakcie!

